

Nr 31.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten åt vissa i lantförsvarets tjänst anställda personer; given Stockholms slott den 20 januari 1922.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—10:o hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 januari 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden OLSSON, SANDLER, HANSSON, ÅKERMAN.

Departementschefen, statsrådet Hansson anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga inkomna framställningar angående beredande av pension åt vissa i lantförsvarets tjänst anställda personer samt anför därvid följande:

[1.]

1:o.

Ang.
pension åt
sadelmakeri-
arbetaren K.
L. Holmgren.

Uti en den 20 januari 1921 dagtecknad skrift har försvarsverkens civila personals förbund hos Kungl. Maj:t gjort ansökning om beredande av pension åt sadelmakeriarbetaren vid arméns sadelmakeriverkstad å Fredrikshov Karl Ludvig Holmgren. Sedermera har Holmgren i en till Kungl. Maj:t ställd skrift anhållit att komma i åtnjutande av en årlig pension å 1,200 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Holmgren är född den 18 november 1859; att han varit anställd såsom sadelmakeriarbetare vid Stockholms tygstation från och med den 1 november 1883 till den 9 december 1890 samt vid arméns sadelmakeriverkstad å Fredrikshov från och med den 3 april 1895, vilken senare anställning han fortfarande innehar; att han under åren 1916—1920 av arméns intendenturförråd i Stockholm uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, i medeltal uppgått till omkring 2,350 kronor för år; att han lider av sockersjuka, på grund varav hans arbetsförmåga är i avsevärd grad nedsatt; ävensom att han under sin tjänstgöring vid tygstationen visat sig äga stor arbetskicklighet och iakttagit ett särdeles gott uppförande samt under sin anställning vid sadelmakeriverkstaden å Fredrikshov på ett plikt-troget och skickligt sätt utfört honom anförtrodda arbeten samt i övrigt alltid uppträtt på ett hedrande sätt.

I den 8 mars 1921 avgivet utlåtande i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* anfört, att departementet i betraktande av Holmgrens långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han, efter erhållet avsked från sin anställning vid sadelmakeriverkstaden, komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Beträffande storleken av dylikt understöd syntes det departementet, att detsamma borde bestämmas till det av Holmgren begärda beloppet eller 1,200 kronor för år. På grund härav hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Holmgren finge från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöle avsked från sin anställning vid sadelmakeriverkstaden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,200 kronor.

Statskontoret, som den 18 mars 1921 avgivit utlåtande i ärendet, har anfört, att goda skäl syntes föreligga att bereda Holmgren någon pension av statsmedel, när han vid framskriden ålder och efter lång-

varig, väl vitsordad tjänstgöring i statens tjänst nödgades lämna sin anställning. Beträffande pensionsbeloppet finge statskontoret erinra, att pension åt arbetare och arbetsförman icke plägade avpassas efter åtnjuten avlöning, vars storlek vore beroende av växlande konjunkturer på arbetsmarknaden. För uttjänt tygarbetare med minst 30 års tjänstetid hade pensionsbeloppet i regel bestämts till 600 eller högst 700 kronor, och pension åt förman hade i regel bestämts till 1,000 kronor. Vid sådant förhållande och då, såvitt statskontoret kunde finna, anledning saknades att i förevarande fall avvika från vad som sålunda hittills vunnit tillämpning, hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Holmgren finge från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från anställningen ägde rum, under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 700 kronor för år räknat.

Med hänsyn till vad sålunda anförts och då jag i fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter mig till statskontorets förslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att sadelmakeriarbetaren vid arméns sadelmakeri-
verkstad å Fredrikshov Karl Ludvig Holmgren må
från och med månaden näst efter den, under vilken
han entledigas från sin anställning, under sin åter-
stående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära
en årlig pension av 700 kronor.

2:o.

[2.]

Uti en den 30 december 1920 dagtecknad skrift har försvarsverkens civila personals förbund hos Kungl. Maj:t gjort ansökning om beredande av pension åt skrädderiarbetaren vid Kalmar regemente Gustaf Adolf Edh. Vidare har Edh hos Kungl. Maj:t gjort ansökning i enahanda syfte.

*Ang. pension
åt skrädderi-
arbetaren
G. A. Edh.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Edh är född den 20 juni 1850; att han tjänat vid Kalmar regemente såsom soldat från och med den 22 mars 1871 till och med den 4 april 1901 eller sammanlagt omkring 30 år, efter vilken tid han erhållit avsked med det vitsord, att han under tjänstetiden »sig utmärkt väl skickat»; att han blivit anställd såsom skräddare vid nämnda regemente år 1904, vilken anställning han allt sedan dess innehaft med undantag av åren 1907—1912, då han haft ständigt arbete i sitt hem med tillverkning enligt anbud av nya

- [2.] beklädnadspersedlar för regementets räkning; att han under åren 1904—1906 samt under tiden november 1914—april 1919 tjänstgjort som förman vid regementets skradderiverkstad; att han under åren 1916—1920 av regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till omkring 1,235 kronor för år; att han åtnjuter underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa med 200 kronor årligen; att han under den tid, han arbetat för regementets räkning, fullgjort sina åligganden med skicklighet och flit; att han lider av åderförkalkning och hjärtsjukdom samt åderbräck; samt att han på grund härav och till följd av börjande ålderdomssvaghet är oförmögen att utföra något nämnvärt arbete i sitt yrke och äger mycket ringa förmåga att genom arbete bidra till sitt uppehälle.

Chefen för andra arméfördelningen har tillstyrkt den av Edh gjorda ansökningsen.

Arméförvaltningens intendentsdepartement har uti den 11 mars 1921 avgivet utlåtande i ärendet anført, att departementet i betraktande av Edhs långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han, efter erhållet avsked från sin anställning vid regementet, komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Beträffande storleken av dylikt understöd syntes det departementet, som om den beräkningsgrund, vilken Kungl. Maj:t och riksdagen i allmänhet följt vid beviljandet av dylika pensioner, nämligen desammas bestämmande till omkring två tredjedelar av de årsinkomster, dyrtidstillägg frånräknade, vederbörande befattningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten uppburit, även i här föreliggande fall borde vinna tillämpning, och att sålunda pensionen borde, med inräknande av det underhåll, Edh uppbure från Vadstena krigsmanshuskassa, bestämmas till 800 kronor för år. På grund härav hemställde intendentsdepartementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Edh finge från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöle avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att pensionen jämte honom tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa uppginge till sammanlagt 800 kronor.

I utlåtande den 18 mars 1921 har *statskontoret* — under åberopande av sitt utlåtande samma dag angående pension åt sadelmakeriarbetaren K. L. Holmgren (se föregående punkt) — anført, att statskontoret, med

hänsyn därtill, att Edh under en stor del av den tid, han arbetat å Kalmar regementes skrädderiverkstad, tjänstgjort såsom förman å verkstaden, ansåge skäl föreligga att bereda honom det pensionsbelopp av 700 kronor, som högst plägade tilldelas uttjänt tygarbetare. Statskontoret hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Edh finge från och med månaden näst efter den, vari avgång från befattningen komme att äga rum, under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att detsamma jämte honom tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa uppginge till sammanlagt 700 kronor för år räknat.

[2.]

Under åberopande av vad sålunda förekommit och då det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet, 700 kronor, synes väl avvägt, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skrädderiarbetaren vid Kalmar regemente Gustaf Adolf Edh må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att pensionen jämte vad av honom åtnjutes från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till sammanlagt 700 kronor.

3:o.

[3.]

Uti en den 20 januari 1921 dagtecknad skrift har försvarsverkens civila personals förbund hos Kungl. Maj:t gjort ansökning om beredande av pension åt skrädderiarbetaren vid Hallands regemente Johan Alfred Blomgren. Vidare har *chefen för Hallands regemente* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 februari 1921 gjort framställning i enahanda syfte.

*Ang. pension
åt skrädderi-
arbetaren J. A.
Blomgren.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Blomgren är född den 6 juni 1848; att han varit anställd i kronans tjänst i nedanstående befattningar under angivna tider samt med följande vitsord, nämligen, vid Göta artilleriregemente såsom sjukvårdsartillerist under 15 år intill den 16 april 1883, då han erhöll avsked från nämnda regemente med vitsord, att han sig »troget och väl» förhållit, vid »Skansen Kronan» i Göteborg såsom vaktare från och med den 17 april 1883 till och med den 31 mars 1898, vid dåvarande Andra Göta artilleriregemente såsom skräddare från och med den 1 april 1898 till den 15 december 1900,

[3.] under vilken tid han arbetat med gott vitsord, vid Vendes artilleriregemente såsom skräddare från och med den 1 mars 1901 till den 1 september 1903, vid Göta artilleriregemente såsom skräddare från och med den 3 september 1903 till och med den 23 februari 1907 samt vid Hallands regemente såsom skräddare från den 25 februari 1907, vilken befattning han ännu innehar, med vitsord att han ådagalagt duglighet och flit samt iakttagit ett hedrande uppförande; att han under åren 1916—1920 från Hallands regemente uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, i medeltal uppgått till omkring 980 kronor för år; att han icke åtnjuter underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa; att han är meddellös; samt att han på grund av ålder och blodåderförkalkning är oförmögen att genom eget arbete sig försörja.

I den 1 mars 1921 avgivet utlåtande i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* anfört, att departementet i betraktande av Blomgrens långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Beträffande storleken av dylikt understöd syntes det departementet, som om den beräkningsgrund, vilken Kungl. Maj:t och riksdagen i allmänhet följt vid beviljandet av dylika pensioner, nämligen desammas bestämmande till omkring två tredjedelar av de årsinkomster, dyrtidstillägg frånräknade, vederbörande befattningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten uppburit, även i här föreliggande fall borde vinna tillämpning, om ock med någon förhöjning av pensionsbeloppet med hänsyn till Blomgrens långvariga verksamhet i statens tjänst, och att pensionen sålunda borde bestämmas till 700 kronor för år. På grund härav hemställde intendentsdepartementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Blomgren finge från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöle avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 700 kronor.

Statskontoret, som den 17 mars 1921 avgivit utlåtande i ärendet, har anfört, att ehuru pension åt uttjänt tygarbetare i regel icke satts till högre belopp än 600 kronor, statskontoret likväl ansåge sig med hänsyn till Blomgrens ovanligt långa tjänstetid icke böra göra någon erinran mot förslaget att bereda honom pension å 700 kronor årligen. Statskontoret hemställde därför, att framställning i ärendet måtte föreläggas riksdagen i överensstämmelse med vad arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagit.

Under åberopande av vad sålunda förekommit, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, [3.]

att skradderiarbetaren vid Hallands regemente Johan Alfred Blomgren må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 700 kronor.

4:o.

[4.]

Uti en den 20 januari 1921 dagtecknad skrift har försvarsverkens civila personals förbund hos Kungl. Maj:t gjort ansökning om beredande av pension åt skomakeriarbetaren vid Skånska husarregementets intendenturverkstäder Janne Nilsson. Vidare har chefen för *Skånska husarregementet* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 februari 1921 gjort framställning i enahanda syfte.

Ang. pension
åt skomakeri-
arbetaren
J. Nilsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Nilsson är född den 2 december 1855; att han från den 1 oktober 1894 till den 1 oktober 1897 varit anställd som skomakeriarbetare vid Kronprinsens husarregemente; att han från och med sistnämnda dag varit anställd vid Skånska husarregementet dels såsom föreståndare för regementets skomakeriwerkstad intill den 1 januari 1920 och dels därefter såsom skomakeriarbetare, vilken befattning han ännu innehar; att han under åren 1916—1920 vid sistnämnda regemente uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, i medeltal uppgått till omkring 1,690 kronor för år; att han lider av magkatarr och till följd härav samt även på grund av sin ålder ej kan deltaga i tyngre arbete; samt att han under sin tjänstgöring vid Kronprinsens husarregemente på ett omsorgsfullt och skickligt sätt fullgjort sina åligganden samt i allo fört en hedrandeandel och under sin anställningstid vid Skånska husarregementet visat sig ordentlig och skötsam samt fört en hedrandeandel.

I den 1 mars 1921 avgivet utlåtande i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* anfört, att departementet med hänsyn till Nilssons långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han, efter erhållet avsked, komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Beträffande storleken av dylikt understöd syntes

[4.] det departementet, som om den beräkningsgrund, vilken Kungl. Maj:t och riksdagen i allmänhet följt vid beviljandet av dylika pensioner, nämligen desammas bestämmande till omkring två tredjedelar av de årsinkomster, dyrtidstillägg frånräknade, vederbörande befattningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten uppburit, även i här föreliggande fall borde vinna tillämpning, och att pensionen sålunda borde bestämmas till 1,100 kronor för år. På grund härav hemställde intendentsdepartementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Nilsson finge från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöle avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,100 kronor.

Statskontoret, som den 17 mars 1921 avgivit utlåtande i ärendet, har anfört, att statskontoret icke hade annat att erinra mot det av arméförvaltningens intendentsdepartement i ärendet framlagda förslag än att det föreslagna pensionsbeloppet syntes väl högt. För ålderstigen tygarbetare, som under en tid av minst 30 år varit i statens tjänst, plägade pensionsbeloppet bestämmas till 600 kronor. Då emellertid Nilsson, som visserligen arbetat för statens räkning endast något mer än 26 år, under större delen av denna tid varit föreståndare för regementsverkstad, finge statskontoret, med erinran att pensioner under senare år beviljats sådana verkstadsföreståndare till belopp av 1,000 kronor (1919 skomakaremästaren A. Holmberg, riksdagens skrivelse nr 10 A/1919, punkt 42, och 1920 förre verkmästaren S. J. Blomgren, riksdagens skrivelse nr 299/1920, punkt 15) såsom sin mening framhålla, att pensionsbeloppet för Nilsson icke borde sättas högre än 1,000 kronor utan snarare, med hänsyn till hans jämförelsevis mindre långvariga tjänstetid, bestämmas något lägre, förslagsvis till 900 kronor för år räknat.

Under åberopande av vad sålunda i ärendet förekommit och då jag i fråga om pensionsbeloppets storlek biträder statskontorets ståndpunkt, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skomakeriarbetaren vid Skånska husarregementets intendenturverkstäder Janne Nilsson må från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

5:o.

[5.]

I skrivelse till arméförvaltningens intendentsdepartement den 15 juni 1921 har *chefen för arméns intendenturförråd i Stockholm* hemställt, att departementet måtte utverka pension åt gesällen vid nämnda intendenturförråds bageriavdelning Carl Edvard Granqvist.

Ang. pension
åt gesällen
C. E.
Granqvist.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Granqvist är född den 18 mars 1851; att han sedan den 5 januari 1900 utan avbrott varit anställd såsom gesäll vid kronobageriet i Stockholm, vilken anställning han ännu innehar; att han under åren 1916—1920 vid intendenturförrådet uppburit en avlöning, som, fränsett krigstids- och dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,950 kronor för år; att han lider av förkalkning av blodkärlen och på grund härav är oförmögen till regelbundet arbete eller att med arbete försörja sig; att han till följd av hög ålder och minskad arbetsförmåga hos förrådschefen gjort framställning om avsked med pension; samt att han under sin anställning vid intendenturförrådet med punktlighet och nit utfört sina åligganden och städse varit nykter, ärlig och pålitlig.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 september 1921 anfört, att departementet i betraktande av Granqvists långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Granqvist, efter erhållet avsked från sin anställning vid intendenturförrådet, komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd hade departementet vid avgivande av förslag till understöd av här ifrågavarande slag hittills i allmänhet utgått därifrån, att pensionen borde bestämmas till omkring två tredjedelar av de ordinarie årsinkomster — dyrtidstillägg sålunda frånräknade — vederbörande befattningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten uppburit. Med hänsyn emellertid till att högre pension än 600 kronor hittills icke pläгат tilldelas annan arbetare än den, som intoge förmans ställning, ansåge departementet sig i föreliggande fall icke kunna föreslå, att pensionsbeloppet sattes högre än till 600 kronor för år. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anfört hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Granqvist finge från och med månaden näst efter den, då han erhöle avsked från sin anställning vid intendenturförrådet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

- [5.] *Statskontoret*, som den 12 oktober 1921 yttrat sig i ärendet, har framhållit, att goda skäl föreläge att bereda Granqvist någon pension av statsmedel, då han efter nära 22 års väl vitsordat arbete i statens tjänst numera till följd av sjuklighet icke längre kunde fullgöra sina åligganden samt för framtiden vore oförmögen att med arbete försörja sig. Det föreslagna beloppet, 600 kronor, motsvarade vad som numera plägade beviljas uttjänt tygarbetare med långvarig tjänstgöring. Granqvists tjänstgöring hade visserligen icke uppgått till mer än nära 22 år, men med hänsyn till storleken av den avlöning, Granqvist under senare år uppburit, funne statskontoret det skäligt, att honom tillerkändes en årlig pension av 600 kronor.

Under åberopande av vad sålunda förekommit, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att gesällen vid arméns intendenturförråds i Stockholm bageriavdelning Carl Edvard Granqvist må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid intendenturförrådet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

[6.]

6:o.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 september 1921 har *chefen för krigsskolan* hemställt om utverkande av pension åt parkstäderskan vid skolan Hilda Bröderman.

Ang. pension
åt parkstäderskan
Hilda
Bröderman.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Hilda Bröderman, som är född den 2 oktober 1846, varit i krigsskolans tjänst sedan den 15 april 1901; att Brödermans arbetstid utgjort högst 240 arbetsdagar per år; att hon från krigsskolan, med inräknande av dyrtidstillägg, i avlöning uppburit under år 1920 1,572 kronor och under år 1921 t. o. m. den 10 oktober 1,117 kronor; att hon med största nit, trohet och punktlighet fullgjort sina åligganden och alltid iakttagit ett hedrande uppförande; samt att hon på grund av ålder och nedsatta krafter är urståndsatt att bidra till sitt uppehälle och befinner sig i torftiga omständigheter.

Arméförvaltningens civila departement har den 21 oktober 1921 avgivit utlåtande i ärendet och därvid erinrat, att riksdagen i åtskilliga fall beviljat pension åt betjäningsspersonalen vid krigsskolan, såsom

exempelvis 1919 års riksdag åt baderskan Kristina Vilhelmina Jonsén (riksdagens skrivelse nr 10 A, punkt 49) och 1921 års riksdag åt mässjungfrun Selma Charlotta Forsberg (riksdagens skrivelse nr 322, punkt 10 g). Med hänsyn härtill och till Brödermans av chefen för krigsskolan väl vitsordade, långa tjänstetid syntes det departementet vara med billighet och rättvisa överensstämmande, att pension bereddades henne efter avskedstagandet. Vidkommande pensionsbeloppets storlek erinrade departementet om, att pension till ovannämnda Jonsén och Forsberg bestämts till 450 kronor för år. Då emellertid Brödermans tjänstgöring omfattat allenast högst 240 arbetsdagar om året, syntes pension till henne böra bestämmas till ett något lägre belopp, förslagsvis 400 kronor om året. Departementet hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Bröderman finge från och med månaden näst efter den, varunder hon erhöles entledigande från sin anställning vid krigsskolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

[6.]

Statskontoret, som den 4 november 1921 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört följande.

Vad anginge av arméförvaltningens civila departement omnämnda baderskan Jonsén och mässjungfrun Forsberg, vilka tillerkänts understöd till belopp av 450 kronor årligen, finge statskontoret erinra, att de varit anställda hos krigsskolan, Jonsén under mer än 22 år och Forsberg mer än 37 år. Även beträffande parkstäderskan Hilda Bröderman syntes det statskontoret skäligt, att ett årligt understöd av statsmedel bereddades henne, då hon efter att hava varit anställd i krigsskolans tjänst mer än 20 år på grund av hög ålder och sjukdom vore urståndsatt att bidraga till sitt uppehälle. I betraktande av att Bröderman redan vid sin anställning vid krigsskolan uppnått en ålder av 54 år och att hennes anställning endast omfattat 20 år, varvid hon tjänstgjort under högst 240 dagar om året, ansåge statskontoret emellertid, att henne icke borde tillerkännas högre pension än 350 kronor. I detta sammanhang finge statskontoret framhålla, att därest i anledning av en utav 1921 års riksdag begärd utredning en höjning av de lägre pensionsbeloppen komme att äga rum, en dylik förhöjning syntes komma även Bröderman tillgodo.

Under återopande av vad sålunda i ärendet förekommit och då jag i fråga om pensionsbeloppets storlek biträder statskontorets ståndpunkt, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

[6.]

att parkstäderskan vid krigsskolan Hilda Bröderman må från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigas från sin anställning vid krigsskolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 350 kronor.

[7.]

7:o.

Ang. pension
åt förre sten-
arbetaren
C. A. E. Pylad.

I en till arméförvaltningens fortifikationsdepartement ställd, den 14 september 1921 dagtecknad skrift har förre stenarbetaren vid Borghamns kalkstensbrott Carl August Eriksson Pylad anhållit, att departementet måtte söka utverka en årlig pension åt honom under hans återstående livstid.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Pylad är född den 13 april 1865; att han, som haft anställning vid Borghamns kalkstensbrott såsom stenarbetare under en tid av 20 år 6 månader och den 1 november 1916 på grund av brottets överlämnande till domänstyrelsen entledigats från sitt arbete därstädes, under denna tid till full belåtenhet fullgjort sina åligganden; att han vid avskedet erhållit Patriotiska sällskapets medalj i silver; att han lider av kronisk hjärtåkomma samt kronisk inflammation av pulsåderna, vilken sjukdom i så hög grad nedsätter hans arbetsförmåga, att han numera icke kan med eget arbete försörja sig; samt att han är i saknad av medel för sitt uppehälle.

I avgivet yttrande har *fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg* tillstyrkt ansökningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 24 september 1921 anført, att departementet, med anledning av vad i ärendet förekommit och i betraktande av de ömmande omständigheter, som här föreläge, ansåge billigt, att Pylad genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. I fråga om storleken av nämnda pension ansåge departementet, med hänsyn till de belopp, riksdagen förut beviljat med Pylad jämställda arbetare i statens tjänst, sig böra föreslå, att honom beviljades en pension av 300 kronor om året. Fortifikationsdepartementet hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Pylad under hans återstående livstid en årlig pension av 300 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1922.

Statskontoret, som den 12 oktober 1921 avgivit utlåtande i ärendet, har under erinran att 1918 års riksdag medgivit, att förre arbetaren vid Borghamns kalkstensbrott W. F. Brandt finge under sin återstående livstid uppbära en till 400 kronor förhöjd årlig pension (riksdagens skrivelse nr 10 A, punkt 40), tillstyrkt, att Pylad tillerkändes en pension av 400 kronor för år.

[7.]

Under återopande av vad i ärendet förekommit och då jag i fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter mig till statskontorets förslag, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre stenarbetaren vid Borghamns kalkstensbrott Carl August Eriksson Pylad må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

8:o.

[8.]

I skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 29 september 1921 har *tygmästaren å Karlsborgs tygstation*, med förmålan att tygarbetarna vid tygstationen August Svensson Runnqvist och Gustaf Edvin Dahlqvist hos honom gjort framställning om erhållande av pension, anhållit, att departementet måtte vidtaga åtgärder för att Runnqvist och Dahlqvist måtte komma i åtnjutande av pension till belopp, som vanligen plägade tilldelas tygarbetare, att utgå från och med månaden näst efter den, då de erhöle avsked som tygarbetare.

Ang.
pension åt
tygarbetarna
A. S. Runn-
qvist och G. E.
Dahlqvist.

Av handlingarna i ärendet inhämtas

beträffande Runnqvist, att han är född den 26 juni 1857 och haft anställning såsom artillerist vid Göta artilleriregemente från den 1 september 1877 till och med den 31 augusti 1881; att han under nästföljande september månad anställts vid Karlsborgs fästningsbyggnad, där han i mån av arbetstillgång arbetat till och med utgången av oktober månad 1906, då han tillträtt sin nuvarande befattning såsom tygarbetare vid tygstationen; att han har hustru och nio barn, av vilka en minderårig dotter vistas i hemmet, samt dessutom ett minderårigt fosterbarn; samt att han visserligen bebor egen stuga på fri grund och därtill har en liten täppa, men därutöver är för sin och sin familjs bärgning uteslutande hänvisad till sin arbetsförtjänst, samt

beträffande Dahlqvist, att han, som är född den 12 juni 1859, arbetat vid Karlsborgs fästningsbyggnad dels under sommaren 1877 dels

[8.] ock med kortare avbrott på grund av minskad arbetstillgång från maj månad 1881 till utgången av år 1907; att han sedan januari månad 1908 är anställd såsom tygarbetare vid tygstationen; att han har hustru och nio barn, som dock alla äro vuxna; samt att han icke äger andra tillgångar än sin arbetsförtjänst.

Vidare inhämtas, att såväl Runnqvist som Dahlqvist på grund av genom sjukdom och ålder nedsatta kroppskrafter äro oförmögna att vidare fullgöra det med deras anställningar förenade arbete och att för framtiden med arbete försörja sig, samt att de, som erhållit Patriotiska sällskapets medalj ävensom medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst, varit skötsamma och redbara arbetare, varjämte de alltid såväl i som utom tjänsten iakttagit ett hedrande uppförande.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 oktober 1921 anført, att det syntes artilleridepartementet billigt, att Runnqvist och Dahlqvist genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle efter avskedstagandet. Med hänsyn till bådaderas långa tjänstetid och till de belopp, riksdagen i liknande fall beviljat med dem likställda arbetare såsom pension, hade artilleridepartementet efter samråd med fortifikationsdepartementet ansett ett årligt belopp av 850 kronor för vardera såsom skäligt. Artilleridepartementet hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja envar av Runnqvist och Dahlqvist en årlig pension av 850 kronor, att till vederbörande utgå från och med månaden näst efter den, då han erhöle avsked från sin arbetsanställning vid Karlsborgs tygstation.

Statskontoret, som den 4 november 1921 avgivit utlåtande i ärendet, har anført, att på grund av i ärendet förebragta omständigheter goda skäl syntes föreligga för beredande av pension av statsmedel åt ifrågasvarande tygarbetare. Vad beträffade pensionsbeloppet ville statskontoret framhålla, att högre pension än 600 kronor hittills icke plägat tilldelas annan arbetare än den, som intagit förmans ställning. Dock hade 1920 års riksdag (riksdagens skrivelse nr 299, punkt 16) beviljat pension med 700 kronor till skomakeriarbetaren J. E. Eriksson, vilken visserligen icke innehaft förmans ställning men under mer än 40 år arbetat för statens räkning. Runnqvist hade varit anställd i statens tjänst under nära 44 år, och Dahlqvist, som vid ansökningshandlingarnas ingivande kvarstode i arbete, kunde den 31 januari 1922 tillgodoräkna sig 40 tjänstår. Med hänsyn härtill ansåge sig statskontoret kunna tillstyrka,

att Runnqvist och Dahlqvist tillerkändes pension till belopp av 700 kronor vardera. [8.]

Enligt vad jag under hand erfarit kommer Dahlqvist, som ännu kvarstår i tjänst, i varje fall icke att erhålla avsked före utgången av januari månad 1922, då han, såsom statskontoret framhållit, kan tillgodoräkna sig 40 tjänstår.

På grund av vad i ärendet förekommit och då jag i fråga om de föreslagna pensionernas storlek biträder statskontorets ståndpunkt, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av tygarbetarna vid Karlsborgs tygstation August Svensson Runnqvist och Gustaf Edvin Dahlqvist må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna in-
dragningsstaten uppbära en årlig pension av 700 kronor.

9:o.

[9.]

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift har skrädderiarbetaren vid Upplands artilleriregemente Jakob Stahre anhållit att vid avgång ur tjänsten komma i åtnjutande av pension.

*Ang. pension
åt skrädderi-
arbetaren
J. Stahre.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Stahre är född den 28 augusti 1843; att han varit anställd vid Upplands infanteriregemente såsom skrädderiarbetare å regementets reparationsverkstad från och med år 1893 till och med år 1898, vid Uppsala asyl å dess skrädderiverkstad från och med oktober månad 1899 till hösten 1901 samt vid Upplands artilleriregemente såsom skrädderiarbetare å regementets intendenturverkstäder från och med oktober månad 1901, vilken anställning han fortfarande innehar; att han under åren 1916—1920 vid Upplands artilleriregemente uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,470 kronor för år; att han lider av kronisk hjärt- och blodkärslsjukdom samt av kronisk luftrörskatarr och på grund härav är helt oförmögen att längre uppehålla sin befattning vid sistnämnda regemente; att han nu på grund av ålder och sjukdom ämnar begära entledigande från sin tjänst vid regementet; samt att han under sin anställning vid Upplands artilleriregemente utfört ett mycket gott arbete samt visat ett hedrande uppträdande.

Ansökningen har tillstyrkts av *chefen för Upplands artilleriregemente* samt av *chefen för femte arméfördelningen*.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 november 1921 anført, att departementet i betraktande av Stahres långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Stahre efter erhållet avsked från sin anställning vid Upplands artilleriregemente komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd hade departementet vid avgivande av förslag till understöd av här ifrågavarande slag hittills i allmänhet utgått därifrån, att pensionen borde bestämmas till omkring två tredjedelar av de ordinarie årsinkomster, dyrtidstillägg frånräknade, vederbörande befattningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten uppburit.

Med hänsyn emellertid till att högre pension än 600 kronor hittills icke pläгат tilldelas annan arbetare än den, som intoge förmans ställning, ansåge departementet sig i föreliggande fall icke kunna föreslå, att pensionsbeloppet sattes högre än till 600 kronor för år. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anført hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Stahre finge från och med månaden näst efter den, då han hölle avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Statskontoret har uti den 9 januari 1922 avgivet utlåtande anført, att det på grund av i ärendet förebragta omständigheter syntes statskontoret skäligt, att någon pension av statsmedel bereddtes Stahre ävensom att statskontoret icke hade något att erinra mot det av intendentsdepartementet föreslagna pensionsbeloppet.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skradderiarbetaren vid Upplands artilleriregemente Jakob Stahre må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

10:o.

[10.]

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 december 1921 har *t. f. chefen för Fälttelegrafkåren* gjort framställning om beredande av pension åt skrädderiarbetaren vid kåren Axel Emil Lindqvist.

*Ang. pension
åt skrädderi-
arbetaren
A. E. Lind-
qvist.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lindqvist är född den 28 mars 1848; att han varit anställd vid Svea artilleriregemente såsom skrädderiarbetare från och med mars månad 1886 till och med september månad 1899, vid Svea ingenjörkår under åren 1907 och 1908 och därvid utfört reparationsarbeten å beklädnadspersedlar för kårens räkning samt vid Fälttelegrafkåren såsom skrädderiarbetare från den 15 augusti 1911, vilken sistnämnda anställning han fortfarande innehar; att Lindqvist under åren 1917—1921 från Fälttelegrafkåren uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 950 kronor för år; att Lindqvist på grund av ålderdomssvaghet är oförmögen att under sin återstående livstid försörja sig med arbete; att han på grund av sin höga ålder nu är i behov av att få draga sig tillbaka från sitt med plikttrohet och skicklighet under många år utförda arbete för kronans räkning; samt att han är medellös.

Chefen för fjärde arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 december 1921 anfört, att departementet i betraktande av Lindqvists långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Lindqvist efter erhållet avsked från sin anställning vid Fälttelegrafkåren komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd ansåge departementet, att den beräkningsgrund, vilken av Kungl. Maj:t och riksdagen i åtskilliga fall följts vid beviljande av dylika pensioner, nämligen desammas bestämmande till omkring två tredjedelar av de årsinkomster, dyrtidstillägg frånräknade, vederbörande befattningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten uppburit, även i här föreliggande fall borde vinna tillämpning, och att sålunda pensionen för Lindqvist borde bestämmas till 600 kronor för år. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anfört hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Lindqvist finge från och med månaden näst efter den, under vilken han

erhölle avsked från sin anställning vid fälttelegrafkåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Statskontoret har uti den 9 januari 1922 avgivet utlåtande anfört, att det på grund av i ärendet förebragta omständigheter syntes statskontoret skäligt, att någon pension av statsmedel bereddes Lindqvist ävensom att statskontoret icke hade något att erinra mot det av intendantsdepartementet föreslagna pensionsbeloppet.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skrädderiarbetaren vid Fälttelegrafkåren Axel Emil Lindqvist må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—10:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Eric Baad-Heimer.